

4. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму як теоретична складова національної ідеї / В. Г. Кремень. – К.: Наукова думка, 2005. – 559 с.
5. Савчин М. В. Вікова психологія : навч. посіб. / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. – К.: Академвидав, 2009. – 360 с.
6. Сухомлінський В. О. Методика виховання колективу // Вибр. тв.: В 5-ти т. – К.: Рад. школа, 1976. – Т.1. – 518с.
7. Франко І. Я. Твори : У 50-ти т./ І. Я. Франко – Т.26. – К.: Наук. думка, 1981. – С. 143.

Олена Хохлова

*(спеціальність «Управління навчальним закладом»,
магістрант КВНЗ «Херсонська
академія неперервної освіти»)*

ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Головною тенденцією, характерною для управління сучасною освітою в Україні, є орієнтація на максимально якісну інноваційну управлінську діяльність за рахунок її високої результативності та ефективного і продуктивного використання ресурсів.

В умовах інноваційних процесів в галузі освіти особливо актуальною є проблема освітнього менеджменту, яка привертає увагу науковців сьогодні як і багато років поспіль. На думку дослідників менеджмент передбачає організацію та управління працею людей через систему щоденного та перспективного планування, прогнозування та організації виробництва, реалізації продукції і послуг з метою отримання максимального прибутку (матеріального, інтелектуального, духовного).

Менеджмент в освіті має свою специфіку, що полягає, насамперед, в особливостях предмету, продукту, знарядь та результатів праці менеджера освіти.

Так, об'єктом менеджменту освіти виступає освітня сфера, а її складовими – освітні структури, освітня діяльність та освітня свідомість, які перебувають у тісному взаємозв'язку з економічною сферою суспільства, політичною, соціальною, інформаційно-комунікативною, науковою тощо.

Відповідно, предметом менеджменту освіти виявляються теоретико-методологічні та практичні фактори побудови, функціонування та управління освітніми інституціями на державному, міждержавному, міжнародному та транснаціональному рівнях [1, с.58-59].

Інноваційний характер управління освітнім процесом вимагає посиленої уваги керівника до інноваційних освітніх технологій та педагогічних інновацій. Під першою розуміють якісно нову сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, яка вносить суттєві зміни до результату освітнього процесу і розглядається як багатокomпонентна модель, передбачає

навчальну, виховну та управлінську інноваційну технології. Завдяки використанню навчальних інноваційних технологій (особистісно-орієнтованого, проблемного, програмованого, проектного, інформаційного, дистанційного, модульно-розвивального навчання) покращується мотивація студентів та учнів до навчального процесу [4].

Педагогічні інновації, як і будь-які інші нововведення, породжують проблеми, пов'язані з необхідністю поєднання інноваційних програм з державними програмами виховання і навчання, співіснування різних педагогічних концепцій. Вони потребують принципово нових методичних розробок, нової якості педагогічного новаторства. Під педагогічними інноваціями розуміють сукупність нових професійно-педагогічних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання й навчання з позицій особистісно-орієнтованої освіти; цілісну теоретичну, технологічну і методичну концепцію оновлення педагогічної діяльності, що забезпечує її вихід на якісно новий рівень; процес освоєння нового (засобу, методики, технології, програми тощо) [3, с.206].

Звичайно, навчальний процес має бути організований таким чином, щоб максимально розкрити інноваційний потенціал педагога, тобто сукупність його соціокультурних і творчих характеристик, що виявляють його готовність вдосконалювати педагогічну діяльність. Інноваційний потенціал педагога тісно пов'язаний із його інноваційною компетентністю (мотивами, знаннями, вміннями, навичками, що забезпечують ефективне використання нових педагогічних технологій у навчально-виховному процесі) та інноваційною культурою (системою засвоєних педагогом засобів, що забезпечують інноваційний спосіб діяльності). Інноваційний педагог має бути здатним не лише підтримувати інноваційні процеси, але й також оцінювати їх.

Завданням інноваційного керівника навчального закладу є забезпечення умов для розкриття інноваційного потенціалу всіх педагогів, а саме:

- можливості для творчого генерування нових уявлень та ідей, тобто значна свобода дій і незалежність у використанні конкретних методик, нове розуміння цінностей освіти, прагнення до змін тощо;
- посилена увага до високого культурно-естетичного рівня, освіченості, інтелектуальної глибини і різнобічності інтересів педагога;
- забезпечення відкритості особистості педагога до нового розуміння і сприйняття різних ідей, думок, напрямів, течій, яка базується на толерантності, гнучкості та широті мислення [2].

Створення умов для виконання інноваційної педагогічної діяльності та її успішність базується перш за все на готовності до цієї діяльності. Це стосується як керівника навчального закладу, так і всіх працівників, бо педагог має

усвідомлювати практичну значущість різних інновацій у системі освіти не лише на професійному, але й на особистісному рівні.

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності представляє собою особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатність до творчості і рефлексії [3, с.175].

Серед критеріїв готовності до інноваційної діяльності виділяють наступні:

- усвідомлення необхідності інноваційної діяльності та потреби запровадження педагогічних інновацій у власній педагогічній практиці;
- інформованість про новітні педагогічні технології, знання новаторських методик роботи;
- готовність до творчої діяльності та зорієнтованість на створення власних творчих завдань, методик;
- впевненість у тому, що зусилля, спрямовані на нововведення, принесуть результат;
- узгодженість особистих цілей з інноваційною діяльністю; готовність до подолання творчих невдач;
- органічність інноваційної діяльності, фахової та особистісної культури; рівень технологічної готовності до інноваційної діяльності;
- позитивне сприйняття свого минулого досвіду і вплив інноваційної діяльності на фахову самостійність;
- здатність до фахової рефлексії.

Суттєво впливає на цей процес впровадження педагогічного досвіду, творчий пошук, морально-психологічний клімат, матеріально-технічні, санітарно-гігієнічні та естетичні умови праці [2; 3].

Дослідниця Дичківська І. [3] розглядає структуру готовності до інноваційної педагогічної діяльності як сукупність мотиваційного, когнітивного, креативного, рефлексивного компонентів, що є взаємообумовленими та пов'язаними між собою.

Зупинимось на мотиваційному компоненті готовності до інноваційної педагогічної діяльності, який виражає усвідомлене ставлення педагога до інноваційних технологій та їх ролі у розв'язанні актуальних проблем педагогічної освіти. Від того, чим мотивує педагог свою готовність до інноваційної діяльності, залежать характер його участі в інноваційних процесах, досягнуті результати у навчанні і вихованні. Мотиваційна готовність, сприйнятливість до педагогічних нововведень є важливою якістю педагога,

оскільки лише адекватна цілям інноваційної діяльності мотивація забезпечує ефективну діяльність і саморозкриття його особистості.

Мотивація особистості педагога обумовлена його професійними інтересами, ціннісними орієнтаціями, ідеалами. Вона виявляється як у всій його професійній життєдіяльності, так і в окремих педагогічних ситуаціях, визначає його сприйняття зовнішніх подій і логіку поведінки.

Позитивну мотивацію педагога до інноваційної діяльності засвідчує задоволення таких його особистісних і професійних потреб, як створення і застосування нового, підвищення педагогічної майстерності, подолання професійних труднощів. Тому використання інноваційних технологій багато хто з педагогів вважає єдиним важливим мотивом особистісного і професійного самоствердження. Отже, показниками мотиваційного компонента готовності до інноваційної педагогічної діяльності є пізнавальний інтерес до інноваційних педагогічних технологій та особистісно-значущий смисл їх застосування.

Професіоналізація педагога і входження його в інноваційний режим роботи неможливі також без творчого самовизначення, творчого пошуку. Під педагогічною творчістю розуміється прийняття і здійснення педагогом оптимальних нестандартних рішень у змінних умовах навчально-виховного процесу. Креативний компонент готовності до інноваційної педагогічної діяльності реалізується в оригінальному розв'язанні педагогічних завдань, в імпровізації, експромті. Його важливість породжена творчим характером самої інноваційної діяльності.

Ознаками креативності як педагога, так і керівника навчального закладу, є не тільки його здатність до створення нового, нетрадиційний підхід до організації навчально-виховного процесу, вміння творчо вирішувати будь-які професійні проблеми, але й готовність взаємодіяти з вихованцями та їх батьками, колегами, вміння розвивати креативність студентів (учнів).

Отже, на сучасному етапі всі більш очевидним стає той факт, що традиційна школа, зорієнтована на просте передавання знань, навичок та вмінь, вже не встигає за темпами їх нарощування. Інноваційний шлях розвитку суспільства вимагає інноваційного розвитку освіти. Модернізація освіти на засадах гуманістично-інноваційних парадигм об'єднує інноваційних рухів оновлення традицій, здобутки державних реформ, інноваційні ідеї та досвід сучасних педагогів-практиків. І все більш актуальним стає інноваційний характер управління освітніми процесами, який вимагає знання тенденцій змін в системі сучасної освіти; розуміння суті та змісту саме інноваційного навчання; знання та підтримки використання інноваційних навчальних методів тощо. Тому головною фігурою інноваційного навчального закладу є керівник, готовий до впровадження інноваційної діяльності.